

Adviesraad Sociaal Domein Lochem
Mevrouw N. Swen
Postbus 17
7240 AA LOCHEM

info@adviesraadlochem.nl

uw kenmerk:	2023002	datum verzending:	1 mei 2023
ons kenmerk:	2023-271079		
documentnummer:	2023041253838	behandeld door:	Karin Scholten
onderwerp:	Advies over versterken participatie en ondersteuning van groepen burgers	telefoonnummer:	(0573) 28 91 58

Beste mevrouw Swen,

Wij willen u hartelijk danken voor uw ongevraagde advies 'versterking van de participatie en ondersteuning van groepen burgers' d.d. 7 februari 2023. Door omstandigheden heeft het antwoord langer op zich laten wachten dan u van ons gewend bent.

De Adviesraad Sociaal domein Lochem is (ambtelijk) al enige tijd in gesprek met de gemeente Lochem over een mogelijk verbeteringstraject inzake onafhankelijke cliëntondersteuning. Wij waarderen uw betrokkenheid bij het onderwerp. Hieronder geven wij een schets van wat wij als gemeente al doen en wat wij van plan zijn om te gaan doen.

Cliëntondersteuning is belegd bij MEE

Gemeenten en zorgkantoren zijn wettelijk verplicht om onafhankelijke cliëntondersteuning aan te bieden. Gemeente Lochem heeft de uitvoering van de wettelijke taken inzake het organiseren van onafhankelijke cliëntondersteuning (Wmo, 2015) belegd bij MEE.

Het doel van onafhankelijke cliëntondersteuning is de zelfredzaamheid en participatie van mensen te versterken als zij er samen met hun netwerk niet uitkomen. Onafhankelijke cliëntondersteuning ondersteunt inwoners door een ondersteuner mee te laten kijken met de ondersteuningsvraag van de inwoner. De onafhankelijk cliëntondersteuner weet welke wetten en regels er gelden en dit is met name bij complexere ondersteuningsvragen belangrijk. Het kan hierbij gaan om vragen over bijvoorbeeld maatschappelijke ondersteuning, zorg, jeugdhulp, werk en inkomen, onderwijs en wonen.

Monitor cliëntondersteuning RIVM

U verwijst in uw advies naar de landelijke Monitor cliëntondersteuning van het RIVM (2021). Uit deze monitor komt naar voren dat circa de helft van de mensen die in aanmerking komt voor onafhankelijke cliëntondersteuning, niet weet dat deze mogelijkheid bestaat.

Een tweede, landelijke conclusie is dat niet alle professionals (46%) die mensen op cliëntondersteuning kunnen wijzen (zoals huisartsen en wijkverpleegkundigen), bekend zijn met de mogelijkheden inzake cliëntondersteuning.

Een derde belangrijke conclusie is dat de onafhankelijkheid van de ondersteuners soms in het gedrang komt. Dit kan als cliëntondersteuners zelf besluiten nemen of ondersteuning wel of niet wordt toegekend of als cliëntondersteuners bij een organisatie werken die zelf zorg aanbiedt.

Het zijn drie belangrijke landelijke conclusies.

Gerelateerd aan de belangrijkste conclusies van de landelijke Monitor cliëntondersteuning, hebben wij als gemeente een aantal zaken geoptimaliseerd in Lochem, waaronder:

- Inwoners die een melding of aanvraag doen voor ondersteuning (Jeugdwet, Wmo, Participatie), worden in de brief van 't Baken geattendeerd op de beschikbaarheid van cliëntondersteuning. Ook in gesprekken met professionals van 't Baken worden inwoners op de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning gewezen.
- In de afspraken die wij hebben gemaakt en maken met MEE, zijn ook afspraken gemaakt over communicatie richting doelgroep en partners waaronder 't Baken, zorgcoördinatoren, POH-ers en huisartsen.
- Er zijn werkafspraken gemaakt over doorverwijzing van 't Baken richting MEE en vanuit MEE naar andere professionals en organisaties.
- De tekst op de website van de gemeente Lochem is aangepast.
- De onafhankelijkheid van de cliëntondersteuning in Lochem is geborgd; MEE voert uit en daarmee nemen de cliëntondersteuners geen besluit of ondersteuning (b.v. Wmo, Jeugdwet, Participatie) wordt toegekend en de cliëntondersteuners zijn niet werkzaam bij een organisatie die zelf zorg aanbiedt.

Onafhankelijke cliëntondersteuning in Lochem

In de afgelopen jaren zien we dat het gebruik van onafhankelijke cliëntondersteuning (uitgevoerd door MEE) is toegenomen.

	2021	2022	2023
Inwoners die beroep hebben gedaan op onafhankelijke cliëntondersteuning (MEE)	31	54	63*

**tot 1 oktober 2022, over heel 2022 ligt dit getal hoger*

Wij gaan ervan uit dat deze toename is te verklaren doordat de gemeente vanaf 2020/2021 insteekt op betere communicatie richting onze inwoners over onafhankelijke cliëntondersteuning. We gaan er vanuit dat deze stijging ook betekent dat meer inwoners op de hoogte zijn van de mogelijkheden van onafhankelijke cliëntondersteuning.

Lang niet iedereen met een (ondersteunings)vraag heeft behoefte aan professionele onafhankelijke cliëntondersteuning. Vaak is ondersteuning niet nodig; de inwoner heeft geen behoefte aan ondersteuning of wordt ondersteund door iemand uit het eigen netwerk. Naast de onafhankelijke cliëntondersteuning door MEE zijn er in Lochem ook veel andere professionals en vrijwilligers van organisaties die inwoners en hun netwerk ondersteunen bij vragen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, zorg, jeugdhulp, onderwijs, wonen, werk en inkomen. Denk hierbij aan de welzijns-/zorg-/dorpscoördinatoren binnen de dorpskernen, mantelzorgconsulenten en jongerenwerkers. Deze organisaties bieden op een andere wijze (onafhankelijke) cliëntondersteuning waardoor mensen worden ondersteund bij hun ondersteuningsvragen. De samenwerking tussen alle vormen van cliëntondersteuning willen we in de toekomst graag versterken en uitbouwen.

De communicatie richting inwoners over de beschikbaarheid van cliëntondersteuning blijft voor de gemeente een aandachtspunt. Dit aandachtspunt is opgenomen in de werkafspraken met MEE, wordt besproken met consulenten van MEE en ook met medewerkers van 't Baken. Ook is er aandacht voor samenwerking met en communicatie richting netwerkpartners.

Analyse

Op basis van de checklist van de Beroepsvereniging van Cliëntondersteuning hebben wij als gemeente een aantal aspecten van onafhankelijke cliëntondersteuning in kaart gebracht. Als gemeente zien wij dat de onderdelen Onafhankelijkheid, Levensbreed en Kwaliteit conform de checklist voldoende zijn geborgd. We gaan ervan uit dat inzake 'Beschikbaarheid en vindbaarheid van

onafhankelijke cliëntondersteuning' en 'Samenwerking vrijwillige – beroepsmatige onafhankelijke cliëntondersteuning' optimalisaties mogelijk zijn.

Vervolgstappen

In uw brief doet u verschillende suggesties over mogelijke vervolgstappen en uitvoering van deze vervolgstappen. Allereerst adviseert u twee suggesties voor mogelijke vervolgstappen.

Vergelijkend onderzoek 'beste ervaringen'

Allereerst adviseert u om een vergelijkend onderzoek uit te voeren naar 'beste ervaringen' inzake cliëntondersteuning. Wij hebben uw suggestie in overweging genomen. Daar waar wij mogelijkheden zien voor verbetering, zullen wij zeker de ervaringen van andere gemeenten en organisaties voor onafhankelijke cliëntondersteuning betrekken. Wij nemen uw advies om een vergelijkend onderzoek uit te voeren, niet over.

Experiment versterking onafhankelijke cliëntondersteuning

Het tweede advies betreft het 'het opzetten van een experiment in versterking van de onafhankelijke cliëntondersteuning van één van de genoemde groepen' zullen wij niet overnemen. Wij willen inzetten op structurele verbeteringen in plaats van experimenten.

Wij blijven ons als gemeente inzetten voor een goede 'Bekendheid en vindbaarheid van OCO' (onafhankelijke cliëntondersteuning) conform de genoemde checklist. We vragen MEE en medewerkers van 't Baken om aandacht te blijven houden voor doelgroepen die nu wellicht minder op de hoogte te zijn van de mogelijkheden van onafhankelijke cliëntondersteuning. Mocht de Adviesraad daadwerkelijk signalen ontvangen en/of suggesties hebben om deze doelgroepen beter te bedienen, dan horen wij dit graag. Ook willen wij op termijn aan de slag met de samenwerking tussen 'Vrijwillige en beroepsmatige OCO' (zie genoemde checklist).

Uitvoering vervolgstappen

In uw brief doet u suggesties inzake uitvoering van vervolgstappen. Per genoemde suggestie geven wij onze visie aan.

Gebruik maken van de subsidieregeling 'specifieke uitkering versterking clientondersteuning'

Zoals reeds ambtelijk met u besproken, zien wij onvoldoende meerwaarde om de subsidieregeling (SPUK) aan te vragen. Met deze subsidieregeling kan een extern projectleider worden aangetrokken en/of onderzoekskosten worden gedekt. Dit sluit onvoldoende aan bij onze visie om concreet aan de slag te gaan met verbeteringen inzake onafhankelijke cliëntondersteuning. Daarbij kent deze subsidieregeling een arbeidsintensieve verantwoordingsplicht. Deze subsidieregeling heeft wel geleid tot een aantal goede voorbeelden bij andere gemeenten die ook toepasbaar zijn voor de gemeente Lochem.

Tijd vrijmaken binnen de afdeling MO

Een tweede suggestie van uw kant is 'tijd vrijmaken binnen de afdeling MO'. Wij kiezen hier niet voor. Wij geven, op basis van de maatschappelijke opgave die wij voor ons zien, prioriteit aan andere urgente beleidsdoelen.

Aantrekken van een projectleider

Ook in uw advies 'aantrekken van een extern projectleider via Movisie of Iedereen' zien wij vooralsnog onvoldoende meerwaarde. Extern projectleiderschap kost relatief veel ambtelijke inzet vanuit de afdeling MO wat betreft aansturing en afstemming.

Planning

Binnen de huidige prioritering van werkzaamheden kunnen we waarschijnlijk vanaf vierde kwartaal van 2023 inzetten op stapsgewijze verbeteringen inzake (onafhankelijke) cliëntondersteuning. We willen hierbij met name inzetten op de twee genoemde aandachtspunten. Allereerst willen we de vindbaarheid van alle mogelijkheden inzake cliëntondersteuning (formeel en informeel) breder onder de aandacht brengen van inwoners. Hierbij kunnen we ook keuzes maken om in de communicatie richting inwoners extra aandacht te besteden aan specifieke groepen.

Neem gerust contact op

Heeft u vragen na het lezen van de brief? Neem dan contact op met Karin Scholten. U bereikt haar op (0573) 28 91 58. Een e-mail sturen kan natuurlijk ook naar k.scholten@lochem.nl. Karin Scholten werkt op maandag, dinsdag en donderdag van 9.00 tot 17.00 uur, woensdag en vrijdag van 9.00 tot 12.00 uur. Vermeld in uw e-mail altijd ons kenmerk. Dan kunnen wij u zo snel mogelijk helpen.

Met vriendelijke groet,
namens college van burgemeester en wethouders,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized, cursive name followed by a long horizontal line extending to the right.

Mevrouw W. Goodin